

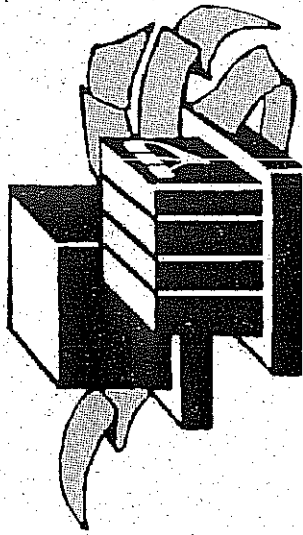
יהי ארוננו מורנו זרבינו מלך
ללא פאוסא דמאזא דמאזא
למאזא דמאזא דמאזא דמאזא

תשזורה

מחגיגת חכר מצוה של

מנחם מענדל שיחין

מאניסקי

ב"ט טבת

היי' צהא שנת סגולות ארצנו

מונחם מענדל מאיעסקי

יוסף יצחק שניאורסאהן

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ

770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLODUC 6-2919

ליובאוויטש

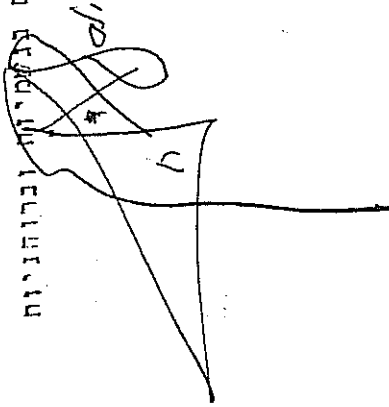
כ"ה תש"ב סוכת תש"ב
ברוקלין.

אל הנכבד אי"א מוה"ר יעקב יהודא שי

שלום וברכה!

במענה על כחבני זוגתו חתי צריכה לעשות כחוראת הרופא והשי"ח ישלח לה רפואה ויחזק את כריאותו ויתן להם פרנסה טובה כהרחבה.

המכרם בגמיות וברוהניות

בר מצוה-כט טבת תשס"א

יוסף יצחק שניאורסאהן

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ

770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLODUC 6-2919

ליובאוויטש

כ"ה תש"ב אלול תש"ח.
ברוקלין.

ידידי הנכבד והכי נעלה ונ"ח אי"א מוה"ר ישראל נח שי

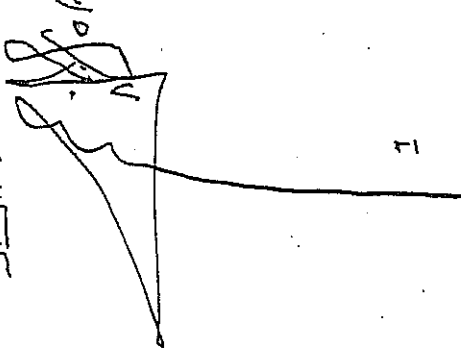
שלום וברכה!

את מכתב שאלותיני בעניני דא"ה מסרת ליחוני הרב"ם הרב"ג הר"י מנחם מענדל שלי"ם אשר יעיין בשאלותיו, ויסדר המענות כפי אשר ימצא לנכון.

וזה איזה זמן אשר הראוני את מכתב השובתו המפורסם בכל עניני שאלותי ולא אפונה אשר ילמדו את מכתב השובתו בעומק הראוי לו והשי"ח יהי בעזרו בגשמיים וברוחניות.

ידידו חדו"ש ואב"ט

יצחק שניאורסאהן

בר מצוה-כט טבת תשס"א

מחוז מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYachnidh 3-9250

770 אסטערן פארקוויי
ברוקלין נ.י.

ב"ה, ז' טבת תשי"ג
ברוקלין

הרב"ח הרנ"ח אי"ה גר"מ רוסק גב"ש
מנה"ר ישראל נח סי

שלום וברכה!
במלצה על מכתבו מעש"ק פנחס הנהי'ה על השש"ס שכבר חזר לפריז, ומה שמחיל מכתבו שהמסיד רחיצה אחת, במה לא הפסיד אלא נשבר, כמ"ס לו במכתבו, כמדומה לי במרו"ל שבה היא כלועוק - ואצט"כ, כולו ענין-רפואה קרובה לבואווער גדולה ב"כ רפואה תבוא אסאך על"ה החיזוק, כאצ"ק.

מסנ"ח המנסחם שנו"ל זה עתה, ובמה ידכה בתוכנו את הרבים, והש"ח יתפור ימים אלו לששון ולשמחה בענגא דידן.
גערנין פו אטער-יגידן צעדיג צוגעבן.
א"ה, אסאך וואס קען זיך וואס וואס.

[Signature]
בברכה לבריאות הנכונת

נ"ב. ח"ה על הסיפור שכונת במכתבו, ובמה יתנה כן גם על להבא. ומה טוב לפרט יותר בפירוט, בהזכרת המקום והזמן וכו' כראשון.

מנחם מענדל מאיעסקי

מחוז מענדל שניאורסאהן

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Office Address:
Lubavitch, 770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

זי"ה, אדר"ח אר"ש תשי"א
ברוקלין.

HYachnidh 3-9250

הרה"ח רבינו אי"ה גר"מ רוסק
מנה"ר ישראל נח סי

שלום וברכה!
במענה על שני מכתביו (בלי הוראת זמן כתיבתם) עם שני הפנים המולגסים:

אקרא, בלי"ח, את הפנים בעד זוגתו ח"י, ובעד נכדתו ח"י, על ציון טעם מוסר ארסור"י - וצדיקא דאמסטר, דאמסטר בה"ה עלמא ח"ר סבתו, והא עתה עומד ומסמך כחוקע נאמן, ובמה יעורר רחמים על"ה להחליטן ולחוקן בבריאות הנכונת.

וא"ן דעתי נוחה כלל וכלל סמך שאנשם פסג'רים ומוגדליים, בדבורם ובמכתבם, כל ענין של מוסר וחז"ל ידילי והוא הפן הצדק נשיאנו, כי כמא פעם'ים שמעתי, יוגע ברבים, שאמר כי מוסר ארסור"י בשם נשיא חפ"ד, מראשם גוט דעם זין גוט, ואם מהשנה כן, ישרי על אהה כונת בדבור ומה גם בבנת שו"ת מעשה.

להראות וכו' מותרתי שיי' (וכנבואת כוננתו לתרה"ח שמוקלעמארן) אכתוב, פל"ח, ימים אלו.

ענינו ועניתי לו.
מרתתה וכו' מותרתי שיי' מעק"ן קבלתי מכתב אודות

והש"ח יזכנו, מחיל מ'יום דעך ראש החדש, לראות אשר ונמפור הוא אשר ישלבו (שלע"מם זמסמלה, בגוף ובעולם, ולא בדרך מקור - על"ן חנ"ה חתול פ"י"ג) היהודים (כח האמונה = ע"ה מילת חתול דף י"ג) מהם באונאיתם (על יד' האתמכא דטונאיתם משוכבא לתורה - ע"ן לקות סתיה תי' לי בעוזרי).

בברכה ובפניש כל החבורה ח"ה
[Signature]

בר מצוה-כט טבת תשס"א

מוחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 אסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

בר מצוה = זאצן
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HY 46111 3-6250

ביה, ביא כמלו חטטיו
ברוקלין

הרה"ח מוחם מיישא ארי"א נותן עוסק בצ"צ
מוה"ר ישראל נח ש"י

אלום וברכה
ובנת יזכה בו אמ הרבים.

מוכנים הקונטרס שהולל ליום הבחיר הוא יום כמלו
ובנת יזכה בו אמ הרבים.

ואם על כל השנה בולק דמי מוזל דמי יזנה בגלות
ולבי ער להקבית לחרטו ומפוזר, לאנאכ בימי גולה, כבודתים
ש"י העולה מתחמת - ב"ש הישראלי אפילו כחודש על שם, בנות
הקבית כפתו על אולם, ובמבואר בראש הדיוק בזה שלאולם לא היו
דלתות ובסילא היו חסיד שחור, ובלבד שיחזרו להנכם לערות, והרי
כין גם עורת יבראל ובתורה לא היה מחייב ספקת אף שליכ"ס
היו לעלות במעלות מזה לזה, והנמשל, מוזבן.

ברכה
Shneur

מוחם מענדל מאיסקי

מוחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 אסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

בר מצוה = זאצן
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HY 46111 3-6250

ביה, ביא כמלו חטטיו
ברוקלין

הרה"ח מוחם מיישא ארי"א נותן עוסק בצ"צ
מוה"ר ישראל נח ש"י

אלום וברכה
ובנת יזכה בו אמ הרבים.

מוכנים הקונטרס שהולל ליום הבחיר הוא יום כמלו
ובנת יזכה בו אמ הרבים.

ואם על כל השנה בולק קאי מוזל דמי יזנה בגלות
ולבי ער להקבית לחרטו ומפוזר, לאנאכ בימי גולה, כבודתים
ש"י העולה מתחמת - ב"ש הישראלי אפילו כחודש על שם, בנות
הקבית כפתו על אולם, ובמבואר בראש הדיוק בזה שלאולם לא היו
דלתות ובסילא היו חסיד שחור, ובלבד שיחזרו להנכם לערות, והרי
כין גם עורת יבראל ובתורה לא היה מחייב ספקת אף שליכ"ס
היו לעלות במעלות מזה לזה, והנמשל, מוזבן.

ברכה
Shneur

מנחם מענדל מאיסקי

בעל י. צקי-פאריז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubawitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HY 4614 3-9250

הרה"ח אייזא נויסן עוסק באיצי
מוה"י ישראל נח ש"י

מנחם מענדל שניאורסאהרן
ליובאוויטש

770 אסטען פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

בית, זי שבס חשי"ז
ברוקלין

לאחרי הפסק חכי גדול נחרכל כמתכו עם השי"נ המוסגר
ב"י, שיקרא בעת רצון על הציון הקי' של בייק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
נבונים ז"ע.

ובדאי אף שאינו מוכיר אודות זה-ההשקף ומסתפק
במחשבות אנש' ובפרט ביום ואולמנו ופדוח נפשו י"ם כסלו העבר
וכן ביום התולולא הכעול.

פארבריינגען לען מלאך מיכאל ניס אויפסאן, זיגער שיפעול כפיכמו
ככל הדרוש לחפצא הסעינות חוצה בו"כי נוס, סמא"ס לצדון נשיאנו
הוא בייק מו"ח אדמו"ר בעל התולולא, ויהיה שי"ה"ה סחור בריאות
והרחבת הדעת.

בברכה
Menachem Schneerson

בר מצוה-כט טבת תשס"א

מנחם מענדל שניאורסאהרן
ליובאוויטש

770 אסטען פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כ"ט אלול תשס"ו
ברוקלין

שלום וברכה!
בסענה על פנתנו, בו כותב אודות ענין הקוה דמיס שאובין, וביקש
עם זה-שעניני ר"ה ענינים כללים הם.

והנה סובן שדוק הוא, בזה שעניני תפלה, בכלל ור"ה בר"ה בפרט השפעתם
על כל השנה כולה, וכידוע וכמבאר בדא"ח (במסרת ראש ה"ק הלשון ראש השנה ולא
תחלת השנה, אבל-לאידך גיסא-גם התפלה שייכת לכל השנה כולה, ובמלא נדב המנין
למפתחלים אם הוא סאניס רבו, ומה צאך מסני אלו-ה"ז דב התלוי בהרע. וכתבא
לזה תלית.

הנני בזה להביע בבכתי לך ולכל אשר לו, ברכת פנימה וחתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה בנפשות וברוחניות.

בברכה
Menachem Schneerson

- א. אחר הסתלקותו של כ"ק אדמו"ר הצי"צ שאל ר"י דיסנער אצל כ"ק אדמו"ר מהר"ש שאינו יודע למי ילך ענה לו לערן מיינעם א מאמר און א מאמר פון (שאר אחיו או אי בפרטיות המהר"ן?) און וואס עס וועט דיר ציעהן די הארץ צו יענעם זאלסטו גייען (א. ז. שמע מר"י בעצמו).
- ב. פעם אמר כ"ק אדמו"ר מהר"ש מעלתו של הרז"א ומעלתו של אחיו הרמ"מ ואח"כ אי על הרניע (מהרש"ב) שאצלו יש בי המעלות (א. ז.).
- ג. פעם אמר ר' גרשון בער: וער סיזיינען געווען די אבות ווייס איך און די שבטים ווייס איך אויך אבער מופים וחופים וארד ווייס איך אינגאנצען ניט וואס דאס איז (בראשית מו, כא) - מבני בנימין) היינו בנוגע הרביים שהאדמו"רים עד הצי"צ הרי הלא יודע ובני הצי"צ גי"כ אבל אח"כ וכו' (א. ז.).
- ד. ר' זלמן בוטמאן נכנס פעם לכ"ק אדמו"ר מהר"מ"י בנוגע ענין בפרנסה שהי' לו איזה שותפות שמכרו בשר ורצה להפריד אייע מהשותפות אבל כ"ק אדמו"ר אמר לו שישאר בזה ואמר: אם יהי' איזה הדמנות שאי מהם צטרכו לנוסע למרחוק יאמר שהוא רוצה לנוסע. שאל בשביל מה זה נוגע? אי לו השידוך. לאחי"ז נסע ולפעל לא עלה השידוך אבל נשתלשל מזה השידוך שהי' לפועל. אחר המלחמה שעברו כ"ק שנים והגיע לפאריז כי מכי לאמריקא וכי שם שאינו יודע אם הרבי מכרו וזוכרו כי הי' אצלו מלפני כ"ק שנים בנוגע ענין פלוני וכו' ובתשובת כ"ק התחיל י"הוני זוכר אותנו ומכיר בטובי" (א. י. שמע מר"י בעצמו).

- ה. פעם בזמן מלחמה (ר. ז.) לביתו של כ"ק אדמו"ר נייע לראות מה נעשה והתחיל לפתוח הדלת והי' קשה עבורו וכשפתחו מצא שכ"ק אדמו"ר האט צוגעהאלטן די טייה ואמר מיידארף טאן א פעולה איך גשמיות (א. ז.).
- ו. ר' אברהם בער (ראש המלאכים) אמר עליו כ"ק אדמו"ר נייע דער שכל איז כולא ביי אים (היינו שהי' ניכר עליו שהוא בעל שכל גדול) (א. ז.).
- ז. הרשבי"ץ האט ניט געהאלטן פון אברהם בער'ן והי' קורא אותו ... אבל גרום פלעגט שלענגען זיינע ווערטער. (א. ז.).

- ח. אברהם בער הי"ל אי על הרבי (מהרש"ב) נייע שידע שיש לו רוח הקודש כי פעם נכנס אליו והרניע הראה לו ענין שכתב והי' אות באות ממש ממה שכתב המהר"ל (א. ז.).
- ט. הרניע אמר: מפלפול של הבל בנגלה (היינו פלפול שאינו נוגע להלכה ולפועל) איז א שמחה למעי' אבל מפלפול של הבל אין חסידות איז א יגון למעלה (א. ז.).
- י. כשכ"ק אדמו"ר שליט"א הי' בפאריז שאל אצל ר' רובינשטיין האם מותר לסכן את עצמו בשביל ספק הידור מצוה... היינו שהי' צריך להשיג אתרוגים יותר מהודרים בהעיר מארסיי אבל גם שם לא הי' דאזי שישנם יותר מהודרים ואז הי' הנסיעה סכנה גדולה. וענה לו הרב הני"ל שלא יסע. אח"כ ראה שאיזה ימים עברו ואינו רואה את כ"ק. אח"כ נתברר אצלו שנסע (א. ז. מהר"ר הני"ל בעצמו).
- יא. [מרמ"ה שמעתי הי"ל עם הוספה, אשר כששאלו את כ"ק אד"ש איך עשה כן והלא הרב פסק שלא ללך, ענה: מיפרעגט א מתנגד און מיטוט פארקערט... גם שמעתי מאני"ש ד"ש, דהקביעות דאותו שנה הי' יום אי דסוכות שבת שאז כל הענין רק מדרבנן. הרושם].
- יב. באותו זמן דשעת סכנה נזדמן שכ"ק אד"ש ראה שאצ"ל (השלטון) רשום שהוא י"ארטאדאקסיי אשר תואר כזה יכול להתאים גם לאיזה אמונה אחרת להבדיל. אמר להם כ"ק אד"ש שרוצה שירשמו אותו י"יהודי" (שאיז הי' כמובן רדפים היהודים) (א. ז.).
- יג. כ"ק אד"ה"ז הי' שולח שלוחים אצל הגר"א לברר כחו בנגלה (א. ז.).
- יד. חסידים אמרו שאם כ"ק אד"ה"ז הלך אצל הגר"א אז בטח הי' ברור אצלו שינצח אותו בנגלה דאלי"כ לא הי' הולך (א. ז.).
- טו. פעם צוה כ"ק אדמו"ר (מהרש"ב) נייע לבנו כ"ק אדמו"ר שילבש בגדי שבת ויעמוד נגדו והתחיל להגיד איזה מאמר (גי"כ מלובש בבגדי שבת) ובאמצע הפסיק. ושאלו מה זה? אמר שנשכח אצלו איזה ענין מהמאמר והי' צריך להיות אצלו עוה"יפ אותו הצירוף של אז כשאמר המאמר בכדי לזכור הענין (א. ז.).
- טז. כשהי' הזמן שרצו לעשות הגזירה שהרבינים יהיו מלומדים גם בלימודי חול וכ"ק אדמו"ר (:) התעסק הרבה לבטלו. אי שזה נוגע גם צו איינעם וואס זיצט אויפן פעלד מפני שזה צירוף כללי און פון א צירוף כללי קען מען זיך ניט אויסבאהאלטען (א. ז.).

- י. כ"ק אדמו"ר (ז.) אמר על הרבנית רבקה: אויף איר קען איך מעיד זיין אז זי איז א צנועה (א.ז.א.)
- יח. אמרו שאיזא להיות אצל המהרי"ל (בן הצי"צ) לשמוע תפילתו (הלל) ושלא לבכות והחליטו עטליכע זינגעלייט שהם ילכו ולא יפועל עליהם. לפועל הלכו ולא פעל עליהם אך כשהגיע ליימן המיער"י לא זיכלו להתאפק ופרצו בבכי (ואצל ה"יליאדיער"י הי' להיפך עס האט זיך געטאנצט). (א.ז.א. שמע מר"י דיסנער שהוא בעצמו הי' בין היינגעלייט שהלכו).
- יט. הרשב"ץ אמר, פעם שמע תפילתו של המהרי"ל און ער האט זיך געדארפט אפרייסען ווייל ער האט געמיינט אז ער וועט אויסגיין (א.ז.א. כמדומה לי ששמע ממנו).
- כ. הי' כאלו מנגדים להמהרי"ש ושמועו פעם מהמשרת איך שאומר: אלע זיינען זינדליקע גם הרבי. וחשבו שיש לו מה לספר ח"י על המהרי"ש ושלמו לו כסף שיספר, וסיפר להם שבכל יום הוא הולך ביער וכשחוזר העינים שלו הם אדומים מבכיות והלא מה חסר לו, כבוד יש לו כסף יש לו וכ"ו נו איז ער ניט קיין זינדליקער... (א.ז.א.)
- כא. פעם הי' גם כני"ל שרצו לגרום צער להמהרי"ש והלכו און האבן אפגעקראצט די פארב פון דער קארעטע, והמהרי"ש הלך והסתכל והתעניין במה שעשו. שאזו אונטו למה עושה ככה הלא נראה כאילו איכפת לו קטנות כזה, וענה שאצל הבעשי"ט כשאמר תורה הי' מונח בקבוק יין והדלת הי' פתוח ומי שלא הבין וראה איך שאומר תורה ופניו אדומים במאד חשבו שהוא ח"י שייכור והוא אדום מהיין, אז שאזו ממ"ע אם רוצה שהענין יהי' לרבים א"יכ יסיר המשקה מהשולחן ואם מפני שזה עבור יחידים והם מבינים א"יכ יסגור הדלת בכללו ענה הבעשי"ט שהרי כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כן להיפך ובשני הקוין צ"ע פעולה זוהי הפעולה שלו בנוגע ענין ההפכי. וכן סיים המהרי"ש בנוגע לנדו"ד (א.ז.א.)
- כב. הי' פאלק (נדוד) של אנשי צבא שהלכו לליאדי ונכנסו להליאדיער ונתן לכולם מטבע הנ"ל א פירער ואמר "ער זאל איך פירען אהין און ער זאל אייך פירען צוריק" וכולם חזרו מהמלחמה שלמים (א.ז.א.)
- כג. פעם אמר המהרי"ש שבכלל אפ"ל ענין של מחלוקת בין גוטער איד אחד וגוטער איד שני, אבל כזה (היינו בנוגע הקאפוסטער) איד בין א גוטער איד און ער איז א בעל דרשן (א.ז.א.)

- כד. שאלו פעם זקן א' שהכיר את הבעשי"ט: ווער איז געווען דער בעשי"ט? אז התחיל צו ציטערן, ונעשו פניו אדומים, האט גענומען שפיען וכ"ו עד אז ער האט ארויסגעוועדט... א גאנץ פרומער איד... (א.ז.א.)
- כה. בשנת תר"פ אחר ההסתלקות הרבי נ"ע, כשהתחיל כ"ק אדמו"ר מהורי"ש לומר המאמר, אמרו לו שקשה להם להבין כי מדבר באותיות אחרים, אז נסע על האוהל ומאז והלאה דיבר בהסגנון של כ"ק אדמו"ר נ"ע (א.ז.א.)
- כו. כ"ק אדמו"ר מהרי"ש כשאמר הי"מים רבים" (ההמשך הארוך) טענו שיפסיק מפני שקשה להבינו כי מאמר אחד בא בהתחלה וחסר הסיום ומאמר שני בא באמצע ענין וכי"ו.ב. אז אמר המהרי"ש: אז איך האב געזען די עטליכע שורות אין תו"ש ( ) האב איך געזען אז ס'איז אנגעשטען (היינו שיש שם ריבוי עינים), האב איך גענומען זאגען-איז ת"ק פרקים מוז אודאי זיין אפשר נאך מער (א.ז.א.)
- כז. כשאמר כ"ק אדמו"ר נ"ע מאמר הנה אחר שסיים המאמר עדיין אמר איזה מילים לעצמו (כאלו שעדיין לא בא בהזינשבות וכ"ו) הנה ר' לויק גייב כשאמר דא"ח כשסיים המאמר גייב עשה כני"ל (א.ז.א. ראה בעצמו)
- כח. פעם שאלו את כ"ק אדמו"ר נ"ע איך נוסע כ"ק לחי"ל הלא אמה שלו (הרבנית רבקה) הזקנה נמצאת פה ויכול להיות ח"י וכ"ו? אז אמר שיש לה ברכתו של הצי"צ לאריכות ימים און דעם צי"צ'ס ברכה אויף אריכות ימים האט זיך גערעכענט 90 יאר (א.ז.א.)
- כט. אחר הסתלקותו של הצי"צ ותגלה אז שבאמת המהרי"ש הוא לא כמו שהי' נראה כל הזמן, אמר ר"י טאמארקין, א"יכ המהרי"ש הוא הממלא מקום, דמאתר שהי' (ז.) א"יכ מגלין לו ר"י תורה (א.ז.א.)
- ל. הליאדיער הי' בקי כמה פעמים כותב סובב וממלא בלקויות (א.ז.א.)
- לא. כ"ק אדמו"ר נ"ע אמר על הליאדיער שעשה פאגראם בדא"ח (היינו שכל העינים הי' במקומם והוא עירבם יחד) (א.ז.א.)
- לב. כ"ק אדמו"ר מהרי"ש צוה להמשרת שלו שינסור לכ"ק אדמו"ר נ"ע שלא ילבוש שטריימל להתופה, לפועל המחותרו רצה שילבוש ואמר שאינו הולך להתופה עד שילבוש ולא הי' התנונה באותו הלילה רק

- מא. פעם אמר (הרשב"י או הרד"י) היינט דארף מען געבן די פיס דעם קישן - לפי שהלכו וקיימו מצות פדיון שבויים (א.ו.ז.)
- מב. ר'... רצה להיות מלמד של בני ר' חנניע מאראזאון, אבל חנניע לא רצה אמר לו... מה אתה מפרח'הם לא יהיו כמותי, להם אסביר שצריכים ללמוד וכיו הגם שאני אינו כן אבל מהם איתבע כדבני. אמר לו חנניע, הרי הכלל הוא כל פועל הרי הפעולה לפי אופן הפועל ולכן גם התלמידים שלך יהיו כזה שיחשבו שבעצמם אין צריכים להיות כדבני ר' צריכים לתבוע ממי שהוא אחר שיהי כדבני (א.ו.ז.)
- מג. פעם נסע ר' שמואל בער עם איזה מתנגד והוא הראה בקיאותו אין שהוא בקי גדול בנגלה. אח"כ שאל את ר' שמואל בער במה שהוא בקי, אמר שהוא בקי ביאשר יצרי' והסביר לו, אשר הוא שותה הרבה "סריי" ולכן צריך לדעת אשר יצר בעיפ... (א.ו.ז.)
- מד. חצי"צ דיבר פעם אודות הזכרון שלו איך שהוא משובח, ואמר שכשנסע למאסקווא בנוגע להאסיפות בהענינים כלליים ושמע די גלאקען (של "סומאה"י), האט עס געפועל'ט א חלישות (א.ו.ז.)
- מה. פעם קרא כ"ק אדמו"ר נייע לחדרו את רמיי' חן ורי לויק והשלישי (אינו ברור כמדומה שהוא) ר' זלמן שניאור ונתן לכאוי' עץ חיים ולמד עמם איזה ענין שם. אח"כ אמר על אי מהם שלא הבין כלל (כמדומה שהי על רמיי'...) (א.ו.ז.)
- מו. ר' לויק אמר פעם ממה בפרטיות הוא נתפעל מהחסידות של כ"ק אדמו"ר (מהורש"י'ב) נייע - פון די גאוונות פון חסידות (א.ו.ז. כמדומה לי ששמע ממנו בעצמו).
- מז. כ"ק אדמו"ר (?) אמר להרי ראפעלאוויטש כשהי בן 17 שנה להיות רב בקרעמענשטאט (א.ו.ז.)
- מח. כ"ק אדמו"ר נייע אמר בקשר להסתלקות של כ"ק אדמו"ר מהרי"ש שהוא מפני שעד עכשיו הי גילויים ועכשיו צריך להיות גילוי של משיח, היינו עצמות, לכן צ"ל הסתלקות הגילויים ויתגלה העצם (א.ו.ז.)
- מט. פעם אמר איזה חסיד הלואי יהי אצלי אותו ההתעוררות לעילה כמו ההתעוררות שהי לי כשראיני איך מען טראגט דעם רבי' (הצי"צ) פון איין צימער צום צווייטען (הי שנים האחרונות היי לא בריא) (א.ו.ז.)

- במוצאי שבת אח"כ ולא לבש שטרימל והי כל הענין געכאפט וכי (א.ו.ז.)
- ג. כ"ק אדמו"ר מהרי"ש רצה שלשבת אחר החתונה יהי בליובאוויטש אבל המחנות לא רצה והרניע נסע לליובאוויטש אבל איזה שטח לפני ליובאוויטש נשבר מהשחו ולא הגיעו לליובאוויטש לשבת והי בדרך בשבת. אח"כ באו וכ"ק אדמו"ר יצא כנגדו יחד עם החסידים וכשפגש אותו עמד משך זמן והסתכל בפניו אח"כ נתן לו שלום (א.ו.ז.)
- גד. בשנת האבילות של אדהאמי"צ היי חצי"צ אומר קדיש (ומתפלל לפני העמוד) למנוחה. פעם כשיצא למנוחה אמר: לא היי הסתלקות כון מימות של רשבי"י. עס איז גאר קיין נפקי"מ ניט, ער זאגט דארטן (דא"יח) און אלע הערץ. אונז וואלט אויך קיין נפקי"מ ניט געווען ווען ער שיקט אונז א בריוול פון דארטין. (א.ו.ז. שמע ממיכאל דער אלטער שהי נוכח בעת מעשה ושמע בעצמו).
- לה. כ"ק אדמו"ר מהרי"ש אמר: ביי די לוי פון טאטן האט מען זיך ניט געקאנט אדורך שטופן פון מלאכים (א.ו.ז.)
- לו. כ"ק אדמו"ר מהרי"ש אמר ל בענינים הארצעלע (היינו בן ציון המשרת שהי א. הויכער: א. פאלנער וכיו) האט געוויינט פון זיין (אדמו"ר (מהורש"י'ב) נייע) קייש שעל המטה (א.ו.ז.)
- לז. פעם אמר כ"ק אדמו"ר (מהורש"י'ב) נייע: א חון פעלט מיר ניט אויס אבער א קאלקע איז מיר מבבל (א.ו.ז.)
- לח. פעם אמר כ"ק אדמו"ר מהורש"י'ב לדיי לרחון אחר התפילה: למעי ציען אויפן טיש אבער סיניטא ווער (היי בנוגע ענין פרטי שעשה אז) (א.ו.ז.)
- לט. פעם אי כ"ק אדמו"ר (מהורש"י'ב) נייע להחון אחר התפילה: למעי האט מען געהאט הנאה פון דיינע חזונות, והוא חשב שהכוונה כפשוטו, אמר לו כ"ק - איך מיין אין עזרת נשים (אז אמרו שמתמא הרבנית אמרה לו שנתנתה) (א.ו.ז.)
- מ. פעם אמר כ"ק אדמו"ר (מהורש"י'ב) נייע אשר ההבדל בין אנו לבני חו"ל (אינו ברור אם היי הכוונה אז על חו"ל בכלל או בפרט בנוגע לאנשי אשכנז) הוא כמו ההבדל בין החרגש דבי"ח למדבר (א.ו.ז.)

- הוא נסע על שליטן ישר להבית החיים. וכשהתחילו להביא אותו להקבר ניגש כ"ק און האט זיך משתתף געווען אין טראגן דעם ארון (שהי פלא יותר גדול) עד הקבר וכשקברו אותו עמד סמוך להקבר והסתכל בפנים כל הזמן עד שגמרו (היי אז איזה שאלה בנוגע קבורתו כל הי מלוכלך בדם - מפני שהי מחלה חדשה והרופאים אמרו שהם צריכים לנתחו לדעת הסיבה וכן עשו לפועל - והיי איזה רב שם שלא זיך מה לעשות אז אמר כ"ק בעצמו איך להתנהג עמו). בשבת שאח"ז אמר כ"ק אדמו"ר מאמר ותוכנו הי אודות גדול הזור שנתפס בעון הזור... (א.י. - נבדל לחיים טובים וארוכים - הי משיבה אז וחבר עמו).
- נח. ר' יוסף (?) מחסידי הצ"צ אמר על התו"א שזה אפשר לו ללמוד רק בארה"ק (א.י.).
- נט. פעם היי איזה לוי ר"ל בליבאוויטש וכ"ק אדמו"ר נ"ע ג"כ יצא. אח"כ נכנס להזאל להגידי יושב בסתר ונכנסו כל העולם וכו' וכמוכן היי רעש ועמד (שילם או אבדהם דוד). והתפלל ולא הרגיש כל העני והסתכל עליו כ"ק אדמו"ר נ"ע ואמר: וזהו עבודה תמה לבינוני (י.א.)
- ס. כ"ק אדמו"ר נ"ע היי אומר (אחרי מאורע כה"ל) יושב בסתר ב"פ למזרח, דרום וצפון ופעם אז למערב. (י.א.)
- סא. פעם כשבא (ר' שמואל גוראריין) למקום הדאטשע של כ"ק אדמו"ר נ"ע אמרה הרבנית: טוב שבאת איך קען שוין ניט איבערראגן זיין דאווענען (ובביקורו ירגע רוחו...). (י.א.)
- סב. אמרו שכ"ק אדמו"ר מהורייץ אמר על ההמשך עייב שם מדובר שיטה אחרת בדא"ח... ס'אז אן אנדער לינגע און אנדערש געבונדן. (י.א.)
- סג. בשיתח שמח"ת. שנת דיבר אודות הזהירות והאחריות שצ"ל אצל שוי"ב והיי שם שוי"ב א' ואמר (לו) כ"ק אדמו"ר מידארף זען וואס עס טוט זיך מיט די בהמות ומיך שנכנס שמע"א פאטש" ונכנס לאט לראות מיט די בהמות ומיך שנכנס שמע"א פאטש" ונכנס לאט לראות מה קול הזה וראה איך ששם על הכותל שתלויים הבהמות אחרי שכבר נשחטו והיי הייטשעמפלי" של כשרות עדיין פריש און נאס והיי גוי א' בשעת ער האט געגעבן א פאטש אויפן שטעמפל אין דאס ארויף אויף זיין האנט ואח"כ האט ער א פאטש געגעבן דעם אנדערן

- ג. ר' הלל נסתלק לפני הצ"צ ובר"ה האחרונה של הצ"צ לפני התקיעות שאל האם ר"ה פה (כי לא הודיעו לו שנסתלק) (י.א.)
- נא. המגיד לא התענה 13 יו"כ מפני חלשות גופו ואמר: הסי"ם רוצה שאתענה ביו"כ (היינו שיהי חלוש וכו') (א.י.)
- נב. ר' זלמן דוד היי לו ידיעה בבי אלפים מאמרים (בעי"פ) קודם שהתחיל להתפלל באריכות (א.י.)
- נג. פעם הלך ר' לאזער דער קרומער בעיר וראה איך שעומד רעדל של בריא וניגש לדעת מהו החדשות, והגידו לו שאי מת ר"ל ואמר: דאס איז ניט קיין חידוש, אז איינער גייט ארום אויף ביידע פיס הר"יין חידוש אבער אז ער ציט זיך אויס אייז חידוש (א.י.)
- נד. ר' ישראל נעוועלער א', שמקובל אצל חסידים שבינומפני חטאינוי ברי"ה (או יו"כ) האדמו"ר מגלה פניו שיוכנו לראותו, וכשמסתכלים עליו אז מועיל לחטא חידוש (א.י. שמע ממנו)
- נה. פעם בעת סעודה או התועודות היי כ"ק אדמו"ר נ"ע מנגן, ונכנס מי שהוא שהיי בעל מנגן, אמר לו כ"ק אדמו"ר נ"ע אסור לדבר לפני מי שגדול הימנו והפסיק מלנגן (א.י.)
- נו. כ"ק אדמו"ר נ"ע היי לו חוש הריח נפלא שאם הי עומד אלמער (ארוך) באיזה מקום ואח"כ סילקו אותו, הנה אחר משך זמן של 10 שנה הרגיש ריח פון די האלץ וואס סיגעווען. ולבסוף ימיו לא היי מריח עד שלא היי מברך ברכת בשמים (א.י.)
- נז. היי תלי א' בראסטאוו בשנת (תרפ"ד בערך) שמו הירשל, בא מעיר סמוך ל... היי בן ז'וח שנה בערך והיי בחור פשוט ומתחיל בדא"ח - לא למד רק איזה מאמרים בלקו"ת וכיו"ב ועדיין לא הספיק לכנס על יחידות והיי רק הצי שנה בשיבה ונעשה חולה גדול. החולאת היתה שהתחיל לשנן יותר שעות ביו"כ - לכתחילה ישן 9 שעות אח"כ יותר ויותר וכו' באמצע הזמן שהיי חולה שאל כ"ק אדמו"ר מהרייץ את כאטשע - מה שלומי של הבחור וענה: עס גייט צו בעסער. ואמר כ"ק הלואי... אחר משך זמן נפטר מהחולאת ר"ל, כ"ק אדמו"ר הודיע שהוא יבא להבית חיים (בכלל היי זמן בתחילת הנשיאות - פי פ"א, שהיי מחלה וגם בחורים מתו ר"ל מזה וכ"ק היי רוצה שידיעו לו זמן הלוי ר"ל והיי יוצא מחדרו כשהביאו הארון דרך ביתו, והיי גם כאלו שלא יצא ג"כ אבל לילך על הבית חיים היי מופרך וכאן היי פלא גדול בעיני כל היינו, לא שהעבירו את התי דרך בית כ"ק, רק

- עב. פעם נכנס רשביץ להזאל ואמר: דער וואס וועט מיר זאגן דעם חידוש וואס איז געווען אין היינטיקן מאמר וועל איך אים א קוש טאן אויפן שטערן (ז.א.י.)
- עג. כ"ק אדמו"ר מהר"ש אמר ס'איז א השכלה נפלאה דער חילוק צווישן א נשמה ואלקות (ז.א.י.)
- עד. פעם אמר כ"ק אדה"ץ לאחיו המהר"ל (או כ"ק אדמו"ר הצי"צ לבנו מהר"ן - שהיו הצי"צ קורא כאו"מ מבני בשם מיוחד ולהמהר"ן קרא מיין גאון, וקרא לו מיין גאון) קום אהער... ושאלו איזה ראי' יש לך לדון זה? והביא לו ראי' מאיזה גמ' וסותר הראי' והביא ראי' אחרת וסותר גם ראי' ההיא והביא אחרת וכיו' כו"כ פעמים אח"כ הביא ראי' שהי' נכונה ובה נשאר. אז הביא (אדה"ץ או הצי"צ) ספר שכותב שם המהר"ם מרוטנבורג הראי' האחרונה הנכונה ואמר לו: דו מיינסט ער איז דורכגעגאנגען די גאנצע שקלא וטריא הני"ל - ער האט גלייך געזען די ראי' פון דארטן (מא.ג. שמעתי על אדה"ץ והמהר"ל ומא.ז. שמעתי על הצי"צ ובנו המהר"ן)
- עה. הצי"צ מסר עם הרשביץ פ"ט שיקרא אותו כשיהי' על הצי"צ של הבעש"ט (הרשביץ נסע דרך הצי"צ), והרשביץ החליט מפני איזה סיבה שיקרא אותו בדרך חורונו לליובאוויטש. לפועל כשהגיע זמן שיחזור כבר נסתלק הצי"צ והוא הי' מאד מאד צובראכען פון דעם שלא קרא הפ"ט בדרך הליכתו ובכה מאד מאד על אהל הבעש"ט עד שהבעש"ט נתגלה אליו להרגיע רוחו (ז.א.י.)
- עו. הרז"א אמר ע"ע מה שפחד מלקבל הנשיאות ער האט מורא געהאט פאר זיין אויג (היינו שהקפידה שלו זייק הי"ו) (ז.א.י.)
- עז. פעם אמר כ"ק אדמו"ר (?) איד ווייסט ניט וואס מציט אייך (היינו הדא"מ שמגלים הוא על שפיץ מעסער, כן הי' מוכח אז). (ז.א.י. שמע בעצמו ?)
- עח. פעם באמצע התנועות (היינו בתוך הסעודה) אמר כ"ק אדמו"ר מהר"י: חאניע איז א טיף טיפער פנימי, דער טאטע האט עם גענומען פאר מיר פאר א חבר אולי יבנה (א.ג. שמע בעצמו).
- עט. פעם הי' הני"ל מבוסס והי' כבר בבקר ושאלו כ"ק אדמו"ר מהר"י: אים יש עבורו פאטשט וענה וועלכע פאטשט פון אצילות?... אמר לו כ"ק די פאטשט שיקסט מען ניט דורך דיר (א.ג.)

- א.ג. הי' בעת ההתנועות ואח"כ שמע הסוף).
- סד. ר' לייק כששמע מאמר בליובאוויטש ואח"כ נסע לביתו ואמר כ"ק מאמרים במשך השבועות ולבסוף אמר זהו מ"ש אדמו"ר בהמאמר וכו' (אינו יודע אם כן עשה כל פעם רק שפעם קרה זה או איזה פעמים) (ז.א.י.)
- סה. פעם בתי"ב כשאמר כ"ק אדמו"ר הר"י קינות (לפני הנשיאות כמדומה) יצא לרגע ושעב שם אצלו מישחו און האט געוואלט דעם פאטשיילע וואס ער האט געלאזן ולא הי' יכול ליוע בו כי הי' ממש דורכגעווייקט (הר"ן בשם ר"מ פערלאו).
- סו. אצל הבעש"ט הי' פעם המשמורת של המגיד, והמגיד עצמו סיפר: הבעש"ט אמר לי נעם דעם שטעקן און גיב אים, ואני לא ראיני אף אחד, אבל הדגשתי איד שמושכין המטה ממני וארכבותי דא לדא נקשן מרוב פחד (כנראה שהי' זה תיקון לאיזה נשמה) (א.ג. שמע מכ"ק אדמו"ר מהר"י (בשנת פי"ד)).
- סז. כ"ק אדמו"ר מהר"י שלח את ר"י מתמיד בתוך שליח להאדמו"ר מבעלז בבקשה שאצלו יתחילו ללמוד תניא ועי"ז יקרבו הגאולה.... ותשובתו הי' איך קען לערנען מהרשי"א (א.ג. כמדומה ששמע מר"י בעצמו).
- סח. פעם התאונן ר"י מתמיד אצל כ"ק אדמו"ר מהר"י שהבטיח למישחו בן זכר ולפועל לא נתמלאה בקשתו. אמר לו כ"ק האסט צוגעזאגט... גיבו (א.ג.)
- סט. פעם הי' מי שהיזא ביחידות (אצל אדמו"ר מהר"י) ומאחורי הדלת שמעו ברכו וכ"ק הלביש כובעו ואמר ברכו (א.ג. הי' זה שנכנס)
- ע. פעם כשהיו בתוך חדרו הקי' של כ"ק אדמו"ר יע' שמעו קדושה מאחורי הדלת אבל כ"ק לא ענה (לא הי' נזכר אי שמע ומי"מ לא ענה, או אולי לא שמע). (א.ג. הי' נזכר)
- עא. פעם בשמח"ת אמר כ"ק אדמו"ר יע'... דער פל... רב (ר"י הקטן) וועט זאגן אז איך האב ניט קיין השגה אין עצמות (אי"ש)... פעטש וועל איך עם געבן (ז.א.י.)

- פ. האטשע פעם התאונן אצל כ"ק אדמו"ר מהר"י"ץ מה שכתוב שמי שאינו בוכה ביו"ב אין נשמתו שלמה וגם איש פשוט מתעורר ובוכה וכו' ואצלו אינו בבכיות ואמר לו כ"ק זו מיינסט ס'איז גרינג זיין א אלש פשוט! (הר"ן/י)
- פא. הרבי נ"ע אמר די האר איז מיר ארויסגעקראכן פון די 6-7 מחשבה עונותדיקע שעה. (א.י.)
- פב. פעם אמר כ"ק אדמו"ר מהר"י"ץ לחאטשע, שהי אצלו (היינו, אביו הר"י"ע) זמן שמצד רוב עיניו בדא"ח האט ער ניט גערעט והי זמן שמצד העיון הי אצלו 39 היץ (חאטשע אמר שהי מוכן שזה הי בזמן א' - היינו ב' העינים) (א.י. כמדומה שמע מחאטשע בעצמו).
- פג. הר"י"א ידוע אשר הי אצלו פשוט בחייו הפרטיים (בעיני משפחה) כו"כ עינים בלתי רצויים אבל מצד גדלות המוחין שלו אף פעם לא הוריד דמעות, אבל כשנדע לו איזה צער של משהו אחר, הי פשוט בוכה (הר"ן/י)
- פד. פעם א' כ"ק אדמו"ר (?) למישהו שיתפלל באריכות, ואמר איש ההוא הלא צ"ל עם המנין אמר: זיי רייסן זיך אפ פון דיר ניט דו פון זיי (הר"ן/י)
- פה. פעם א' כ"ק אדמו"ר (מהורש"י"ב) נ"ע לר' ישראל נעוועלער: חסידות דארף מען לערנען ווען מאיז הונגערדיק. די ערשטע פאר שעה איז שווער אבער נאכדעם ווערט עס גרינגער! (א.י. שמע ממנו?)
- פו. פעם אמר אחד להרבי (מהורש"י"ב) נ"ע אודות מישהו שהוא על עולם האמת. אמר הר"י"ע: צי ער איז אויפן עולם האמת ווייס איך ניט אבער פון שקר איז ער ווייט (א.י.)
- פז. הרבי (מהורש"י"ב) נ"ע אמר: צייטעווייז איז נאכן דאווענען זעט מען אז מאיז איינער אויף דער וועלט. (ע"ד ראיתי בני עלי'... ואם א' אי... (א.י.)
- פט. פעם גילה כ"ק אדמו"ר מהר"יש סליתו של בנו הר"י"ע באמצע התפילה ולא הרגיש (א.י.)
- פס. אדמו"ר איז על ר"י"ז זענער ער האט דעם שיי"קס קאפ (א.י.)

- צ. כ"ק אדמו"ר מהר"י"ץ רצה שייסדרו שאחד מאיניש יהי הרב בביתכ"מ"ש של הראגאטשאווער ואתם שהי צריכים לסדר זה פגעו בכבודו של הגאון וכ"ק הזהיר אותם מזה ואמר: איר שפילט זיך מיט פייער (לפועל כולם ר"ל... (א.י.)
- צא. כ"ק אדמו"ר מהר"י"ץ ביקש מהראגאטשאווער שיברכו בכח התורה, ואמר אז הני"ל, שהחום הוא ע"ד אין באמצע וכו' כידוע. (א.י.)
- צב. פעם הי ר' שלם חלש במצב בריאותו ואמר לו הרבי (מהורש"י"ב) נ"ע שלא יתענה ביו"ב וכו"כ פעמים שלח שליח באמצע התפילה לומר לו שלא יתענה, לפועל התענה (א.י.)
- צג. שאלו פעם את ר' בערע וואלף למה שוהה כ"כ עד שמתחיל להתפלל בשעה מאוחרת, ואמר איך זשאלעווע דעם פארן דאווענען (הר"ן/י)
- צד. ר' בערע וואלף הי מתפלל עד שעה מאוחרת וכשהי בלויבאוויטש והמהר"יש הי כבר מוכן לומר המאמר שלפני קבלת שבת אמר שיראו אם בערע וואלף האט שוין אויסגעטאן די ר"ית"ס (הר"ן/י)
- צה. פעם הלך ר"י"ה פארטיטשער עם תל' ר' מרדכי יואל ושאל הטו"ת אמר לו רמ"י"תן לי הטו"ת לנשוא, אמר לו אלץ וואס דו וועסט מיר בעטן וועל איך דיר אוועקגעבן מרדכי יואליקע אבער זיך אליין קען איך דיר ניט אוועקגעבן (א.י.)
- צו. כ"ק אדמו"ר נ"ע אמר פעם דער מסילת ישרים פארצאמט א מענטשן אויך גאנץ גוט אבל הוא רק בחיצוניות (א.י.)
- צא. הרבנית רבקה (אם כ"ק אדמו"ר נ"ע) אמרה ששאר הבנים לא הניקה בעצמה (רק אחות) אבל את הרבי נ"ע הניקה בעצמה עפ"י הוראת כ"ק אדמו"ר (מהורש"י"ב בעלה או הצ"צ) (א.י.)
- צב. פעם כשנכנסו על חזרה ותוכן המאמר הי בענין מקיפים אמר כ"ק אדמו"ר נ"ע, שפעם הי הגביר פא... ב"י"ה בלענינגראד ועלה למפטיך און עס האט זיך פון איס געגאסן ווי ב"י א ביבער און אויף מארגען הי כרגיל (א.י.) הי מהנכנסים לחזרה אז.
- צט. גביר הני"ל הי גביר גדול ופעם הי כ"ק אדמו"ר נ"ע בהואל שלו ואמר: דא איז אן אויך פמוזג אויף טראכטן חסידות (א.י.)